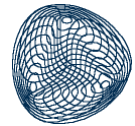

SÕIDUKI JUHTIMINE ALKOHOLI JA NARKOOTIKUMI MÕJU ALL 09/2015

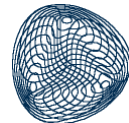

UURINGU METOODIKA JA VALIM

- **Üldkogum:** üle14-aastane Eesti elanikkond (Statistikaamet, eelmise aasta 01.01 seisuga)
- **Meetod:** Omnibuss
- **Valimi koostamine:** kasutati üldkogumi proportsionaalset mudelit, hiljem tulemused kaaluti üldkogumile vastavaks maakonna, asulatüübi, soo, vanuse ja rahvuse järgi.
- **Planeeritud valim:** 1000
- **Valimiviga:** 1000 vastaja puhul $\pm 3,1\%$, väiksemat gruppide vaatlemisel või viga olla suurem
- **Küsitluse pikkus:** 5 lehekülge

Aasta	Üldkogum	Küsitlusperiood	Tegelik valim (vastajate arv)
2014	1 133 355	10.09 - 05.10	1007
2015	1 107 791	8.09 - 21.09	1003

- **Vastutajad:**
 - Tellijapoolne kontaktisik Raul Rom
 - Uuringu projektijuht ja aruande koostamine Liis Grünberg
 - Valim, ankeedi programmeerimine ja andmetöötlus Reijo Pohl
 - Küsitlustöö koordineerimine Kristel Merusk

UURINGU TEEMAD

(sulgudes küsimus(t)e number/numbrid ankeedist)

I ALKOHOLI TARBIMINE

- 1 Alkoholi ja narkootikumide tarbimine ja alkoholi tarbimise sagedus (1 ja 4)
- 2 Esmakordne alkoholi tarbimise vanus (2)
- 3 Alkoholi tarbimise arvatav põhjus (7)
- 4 Teadlikkus alkoholi mõjust (5-6)

II SÕIDUKIJUHTIMINE NING ALKOHOLI JA NARKOOTIKUMIDE MÕJU SELLELE

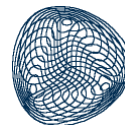
- 1 Mootorsõiduki juhtimisõigus (8-9)
- 2 Alko- ja narkojoobes sõiduki juhtimise ohtlikkus (11)
- 3 Koolituse läbimine teemal alkoholi ja narkootiliste ainete ohud liikluses (10)
- 4 Põhjused, miks juhitakse sõidukit alko- või narkojoobes (12)
- 5 Alko- ja narkojoobes juhiga sõidukis viibimine ja liiklusõnnetusse sattumine (13-17)

III ALKO- JA NARKOJOOBES SÕIDUKIJUHTIDE TAKISTAMINE JA HINNANG KONTROLLILE

- 1 Joobes juhist teavitamine politseile (18)
- 2 Joobes juhi takistamine (19-20)
- 3 Hinnang Politsei- ja Piirivalveameti poolsele joobes juhtide kontrolli piisavusele (21)

IV KAMPAANIA "SÕBER EI LASE PURJUS SÕPRA ROOLI"

- 1 Spontaanne kampaania märkamine erinevates kanalites (22-23)
- 2 Kampaania mõju (28)
- 3 Aidatud kampaania märkamine erinevates kanalites (24-27)

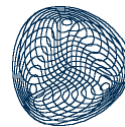

I

ALKOHOLI JA NARKOOTIKUMIDE TARBIMINE

I Alkoholi ja narkootikumide tarbimine

ALKOHOLI JA NARKOOTIKUMIDE TARBIMINE

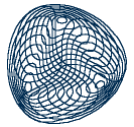
- Üle 14-aastasest elanikkonnast on alkoholi tarbinud $94 \pm 1,5\%$, so 95% tõenäosusega **1 024 400 – 1 057 100** vastavas eas elanikku, sh viimase poole aasta jooksul on alkoholi tarbinud neist 80%, so 819 - 876 tuhat elanikku (Slaid 6).
- Alkoholi tarbinute seas on sagedamini mehed, 25-64-aastased ja kõrgeimasse sissetulekugruppi kuulujad, samad grupid on alkoholi sagedamini tarbinud ka viimase poole aasta jooksul (Slaid 7).
- Üle 14-aastasest elanikkonnast on narkootikume tarbinud $6 \pm 1,5\%$, so 95% tõenäosusega **49 – 82 tuhat elanikku** (Slaid 6).
- Narkootikume on tarbinud sagedamini samuti mehed, 15-34-aastased ja kõrgemasse sissetulekugruppi kuulujad ja tallinlased (Slaid 7). Narkootikume pole üldse tarbinud üle 65-aastased. Kõik narkootikume tarbinud on proovinud ka alkoholi.
- Võrreldes aasta taguse ajaga ei ole ei alkoholi ega ka narkootikumide tarbijate osakaalud muutunud, küll on aga sagedasemate alkoholi tarbijate osakaalud veidi vähenenud.

ESMAKORDNE ALKOHOLI TARBIMISE VANUS

- Alkoholi proovimise osas ei ole ühte kindlat eristuvat vanusevahemikku. Küll eristub, et enne 15-aastaseks saamist on alkoholi tarbinud sagedamini praegused noored (15-24-aastased), mehed ja eestlased; samas kui 20-aastaselt või hiljem on sellega tutvust teinud sagedamini praegused üle 64-aastased, naised ja mitte-eestlased (Slaid 8).

I Alkoholi ja narkootikumide tarbimine

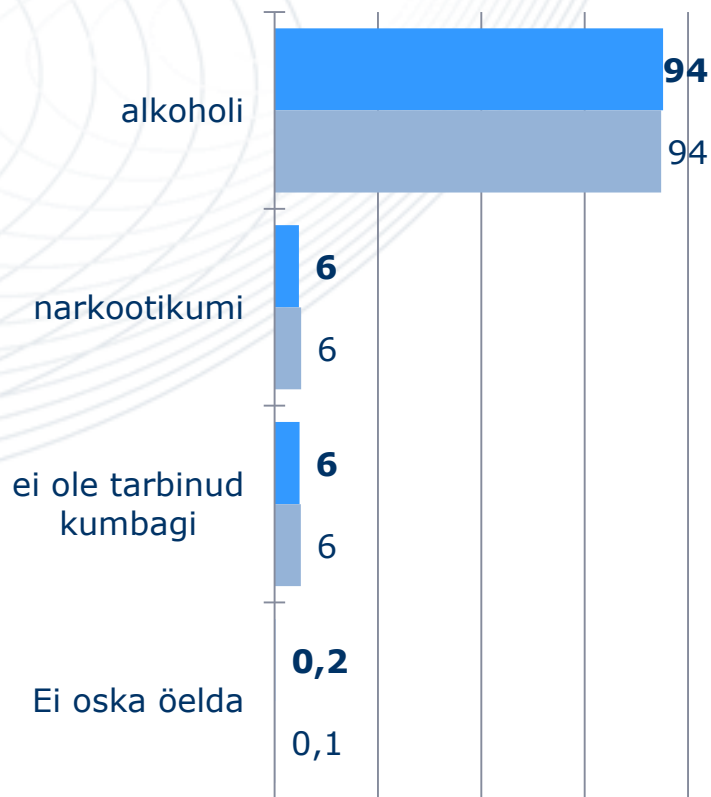
Alkoholi ja narkootikumide tarbimine ja alkoholi tarbimise sagedus

Kas Te olete oma elus vähemalt korra tarbinud ... ?

n=kõik

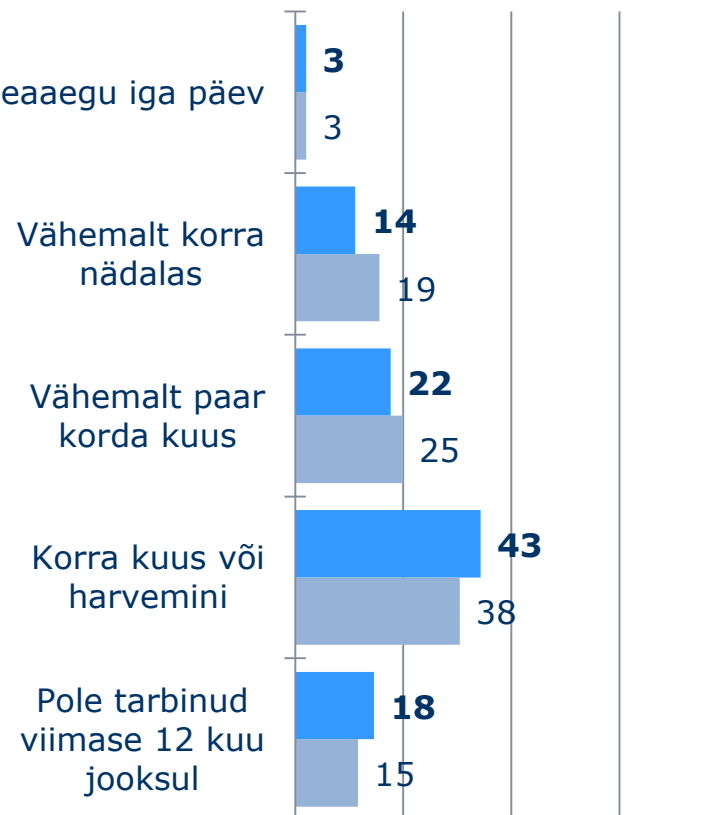
■ 2015, n=1003 ■ 2014, n=1007

Kui sageli Te olete tarbinud viimase 12 kuu jooksul alkoholi?

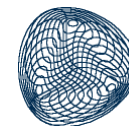
n=on tarbinud alkoholi

■ 2015, n=952 ■ 2014, n=950

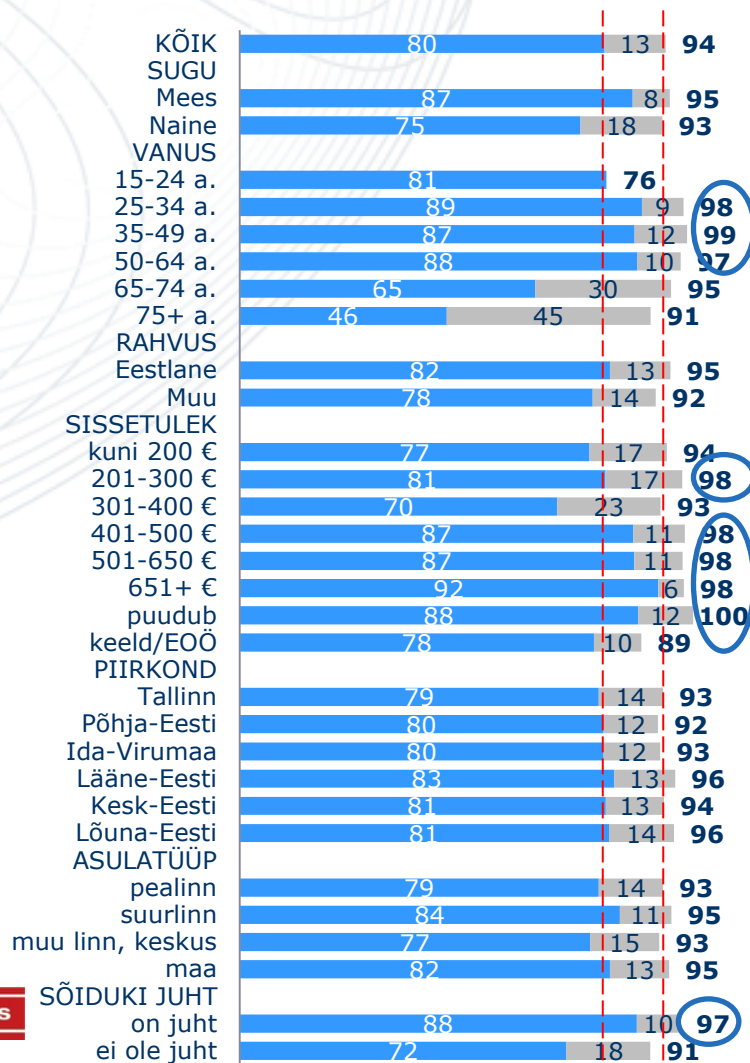
I Alkoholi ja narkootikumide tarbimine

Alkoholi ja narkootikumide tarbijad

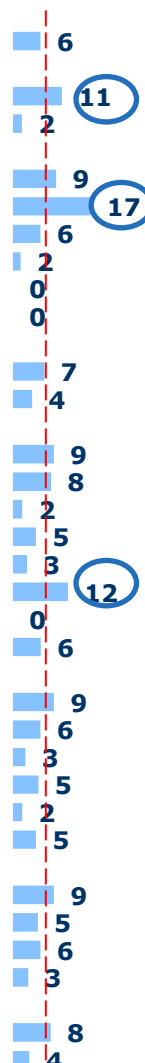

- on tarbinud alkoholi viimase 12 kuu jooksul
- pole tarbinud alkoholi viimase 12 kuu jooksul

ON TARBINUD ALKOHOLI

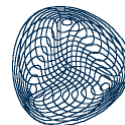

ON TARBINUD NARKOOTIKUME

I Alkoholi ja narkootikumide tarbimine

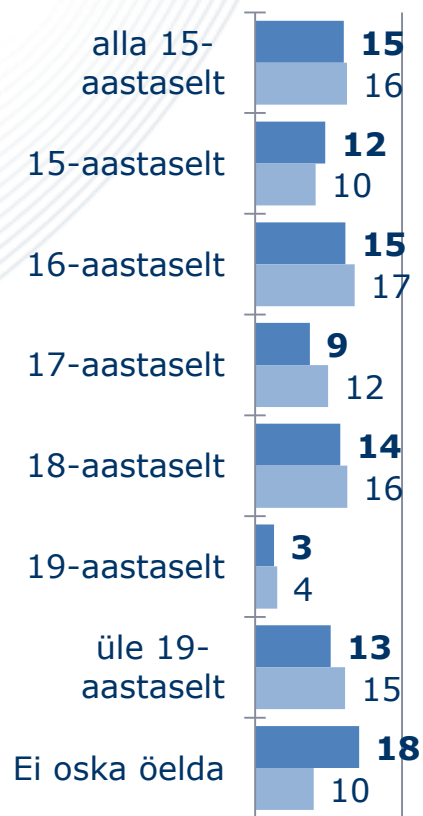
Esmakordne alkoholi tarbimise vanus

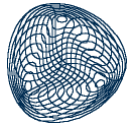
Kui vanalt Te tarbisite esimest korda alkoholi?

n=on tarbinud alkoholi

■ 2015, n=952 ■ 2014, n=950

I Alkoholi ja narkootikumide tarbimine

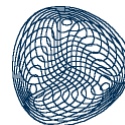

ALKOHOLI TARBIMISE ARVATAV PÕHJUS

- Vastajatel paluti nimetada vabas vormis, miks nende arvates alkoholi tarbitakse. Kui eelmisel korral sarnase sisuga vastused rühmitati hiljem ühise nimetaja alla, siis seekord olid eeldatavad vastused küsitlejatele juba ette märgitud. Keskmiselt toodi välja 2,3 erinevat põhjust, vastamata jättis 3% (Slaid 10).
- **Peamiseks alkoholi tarbimise põhjuseks peetakse selle meeleolu/tuju tõstvaid omadusi, mis kaasnevad seltskonna, peo ja lõbuga (57%)** – sagedamini tõid seda põhjust välja 15-34-aastased, eestikeelne ja maapiirkondade elanikkond, lisaks ka sõidukijuhid.
- Ligikaudu pooled nimetasid alkoholi tarbimise põhjusena ka selle mure ja stressi leevendavaid omadusi.
- Alkoholi tarbimise lõõgastavat toimet toodi välja 38% poolt - sagedamini nimetasid seda mehed ja 25-49-aastased.
- Ka eelmisel aastal olid samad põhjused esindatud kõige enam.
- Muid vastuseid nimetas juba vähem kui neljandik elanikkonnast, sh arvati sagedamini, et alkoholi tarbitakse:
 - traditsioonidest sõltuvalt eakamate ehk üle 65-aastaste arvates;
 - julgestava toime tõttu aga noorte ehk alla 25-aastaste arvates;
 - mure ja stressi leevendava toime tõttu aga madalaimasse sissetulekugruppi kuulujate arvates;
 - lollusest või rumalusest mitte-eestlaste, tallinlaste ja alkoholi mitte tarbivate inimeste arvates.

I Alkoholi ja narkootikumide tarbimine

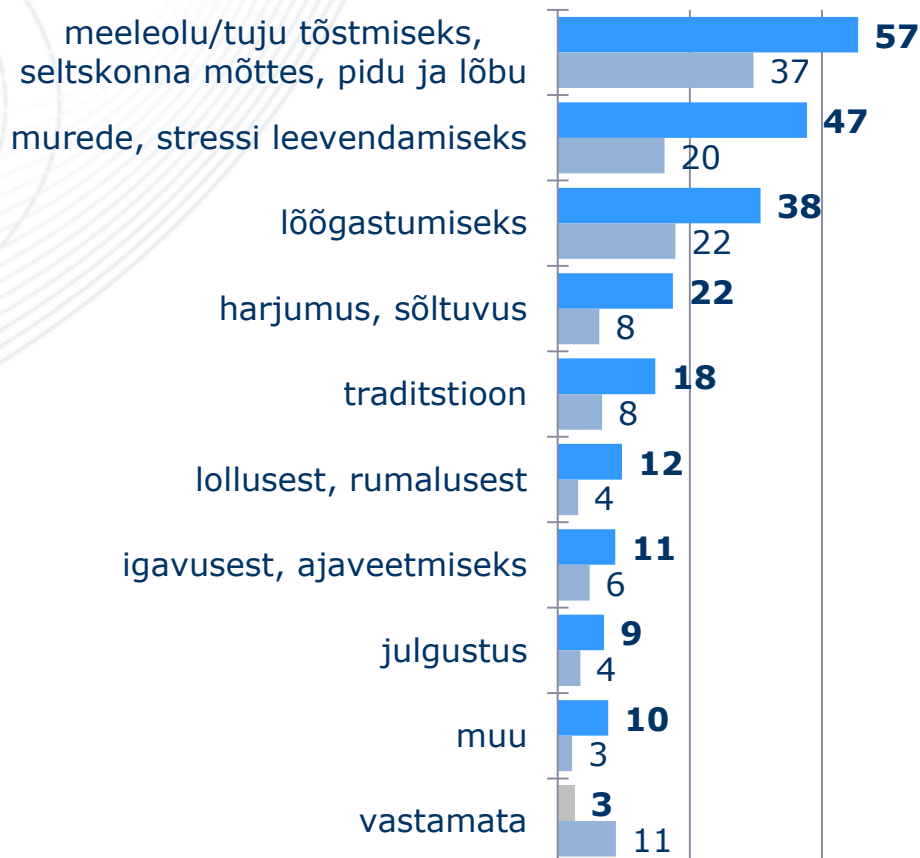
Alkoholi tarbimise arvatav põhjus

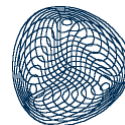
Miks Teie arvates alkoholi tarbitakse?

n=kõik

■ 2015, n=1003 ■ 2014, n=1007

I Alkoholi ja narkootikumide tarbimine

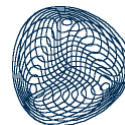

TEADLIKKUS ALKOHOLI MÕJUST

- Meeste teadmisi alkoholi mõjust testiti küsimusega: “Kui 80 kg kaaluv noormees tarbib 30 minuti jooksul kolm 5%-se alkoholi sisaldusega pooleliitrist õlut, siis kui kõrge on tema vere alkoholisisaldus 30 minutit peale õlle joomise lõpetamisest?”. Õige vastus oli 1,07‰, sobivaks pidasime vastuseid vahemikus **1 – 1,2‰**. Vastava vastuse andis vaid **10% meestest**, eelmisel aastal 12%. Pea neljandik arvas, et tekkiv alkoholi sisaldus veres on madalam ja pea kümnendik, et see on kõrgem; üldse ei osanud vastata enam kui pooled mehed (Slaid 12).
- Naiste teadmisi alkoholi mõjust testiti küsimusega: “Kui 55 kg kaaluv naine tarbib 30 minuti jooksul kolm 5%-se alkoholi sisaldusega pooleliitrist siidrit, siis kui kõrge on tema vere alkoholisisaldus 30 minutit peale siidri joomise lõpetamisest?”. Õige vastus oli 1,81‰, sobivaks pidasime vastuseid vahemikus **1,7 – 1,9‰**. **Õiget vastust ei osanud anda ükski naine**, eelmisel aastal oli neid 1%. Pea viiendik arvas, et tekkiv alkoholi sisaldus veres on madalam ja 4%, et see on kõrgem; üldse ei osanud vastata $\frac{3}{4}$ naistest (Slaid 12).
- Sõidukijuhtimise õigusega inimesed pakkusid keskmisest oluliselt sagedamini, et vastav joobeaste jääb alla tegelikule tasemele ehk alahindasid tekkiva joobe mõju – meeste puhul vastavalt 30% ja naiste puhul 29%.

I Alkoholi ja narkootikumide tarbimine

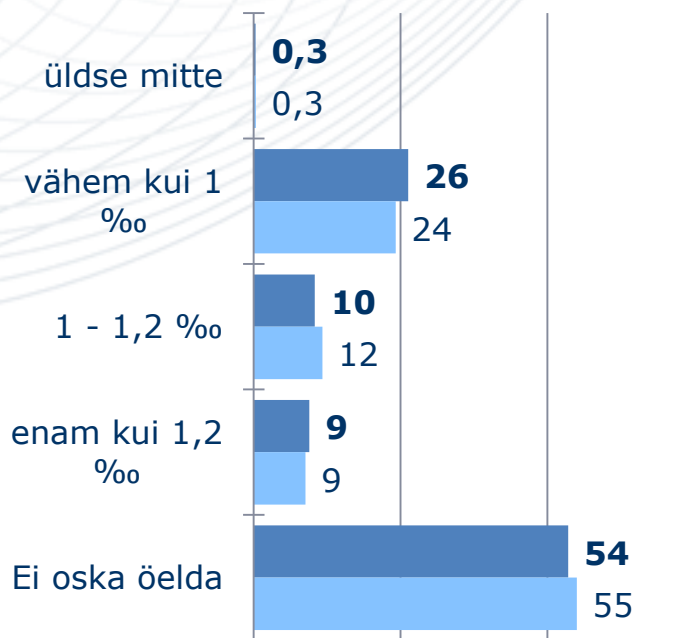
Teadlikkus alkoholi mõjust

Kui 80 kg kaaluv noormees tarbib 30 minuti jooksul kolm 5%-se alkoholi sisaldusega pooleliitrist õlut, siis kui kõrge on tema vere alkoholisisaldus 30 minutit peale õlle joomise lõpetamisest?

n=mehed

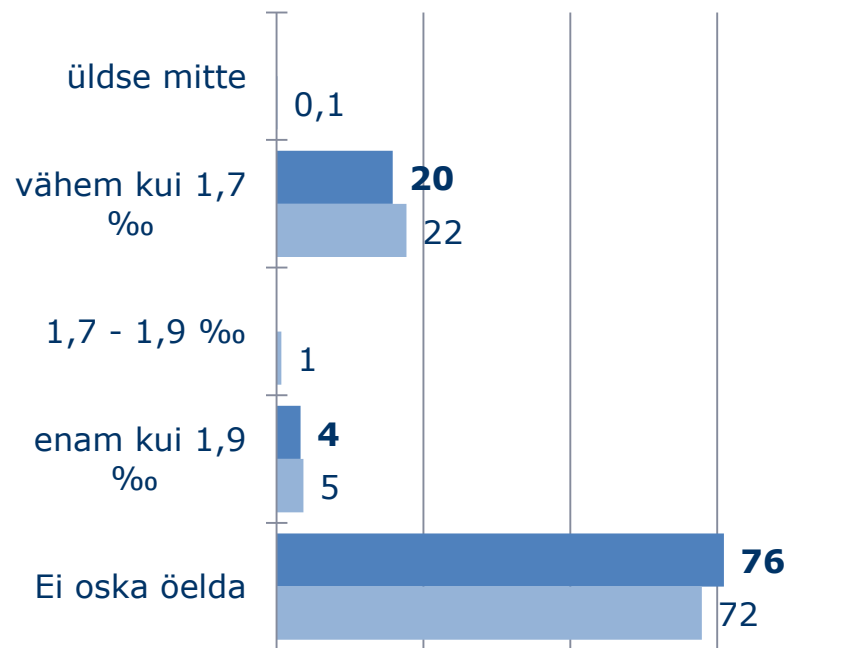
■ 2015, n=361 ■ 2014, n=420

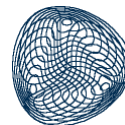

Kui 55 kg kaaluv naine tarbib 30 minuti jooksul kolm 5%-se alkoholi sisaldusega pooleliitrist siidrit, siis kui kõrge on tema vere alkoholisisaldus 30 minutit peale siidri joomise lõpetamisest?

n=naised

■ 2015, n=424 ■ 2014, n=587

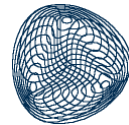

II

SÕIDUKI JUHTIMINE NING ALKOHOLI JA NARKOOTIKUMIDE TARBIMISE MÕJU SELLELE

II Sõiduki juhtimine ning alkoholi ja narkootikumide tarbimise mõju sellele

MOOTORSÕIDUKI JUHTIMISÕIGUS

- **Üle 14-aastasest elanikkonnast on viimase 12 kuu jooksul juhtinud mootorsõidukit 52% ± 3%, so 95% tõenäosusega 539 – 607 tuhat elanikku (Slaid 15).** Eelmisel korral tuvastati aga, kui paljudel vastavas eas elanikkonnast on juhtimisõigus. Ilmneb, et teatud osal elanikkonnast on küll juhtimisõigus, kuid nad ei ole viimase 12 kuu jooksul mootorsõidukit juhtinud, samas teatav osa ei oma juhtimisõigust, küll on nad aga viimase aasta jooksul juhtinud mõnda mootorsõidukit (5%).
- Mootorsõidukit on viimase 12 kuu jooksul sagedamini juhtinud mehed (70%), 25-49-aastased (70%), eestlased (58%), kõrgharidusega (61%), samuti pigem kõrgemasse sissetulekugruppi kuulujad (neto üle 401 euro kuus pereliikme kohta).
- Valdav osa mootorsõidukit juhtinutest omavad B-kategooria juhilube (Slaid 15). Kümnest juhiloa omanikust neljal on ka mõne muu kategooria juhiluba.

ALKO- JA NARKOJOOBES SÕIDUKI JUHTIMISE OHTLIKKUS

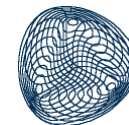
- **94% Eesti üle 14-aastasest elanikkonnast peab alko- ja narkojoobes sõiduki juhtimist väga ohtlikuks, lisaks 6% pigem ohtlikuks, seega seda mitte ohtlikuks pidajaid peaaegu polegi.** Sõidukijuhtimise õigusega elanike arvamus antud teemal ühtib elanikkonna üldise hoiakuga (Slaid 16).
- Väga ohtlikuks peavad alko- ja narkojoobes sõiduki juhtimist sagedamini naised (97%).

KOOLITUSE LÄBIMINE TEEMAL ALKOHOLI JA NARKOOTILISTE AINETE OHUD LIIKLUSES

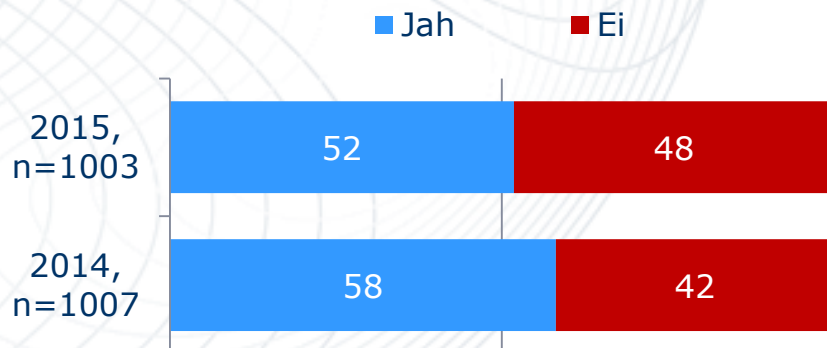
- **27 ± 2,8% üle 14-aastasest Eesti elanikkonnast on läbinud koolituse, milles käsitleti alkoholi ja narkootiliste ainete ohtusid liikluses, so 269-330 tuhat elanikku.** Sõidukit juhtinutest on vastava koolituse läbinud 45% (Slaid 17).
- Koolituse on läbinud sagedamini mehed, 25-34-aastased, kõrgeimasse sissetulekugruppi kuulujad (üle 651 euro kuus pereliikme kohta) ning inimesed, kes on tarbinud narkootikume ja alkoholi.

II Sõiduki juhtimine ning alkoholi ja narkootikumide tarbimise mõju sellele

Mootorsõiduki juhtimisõigus

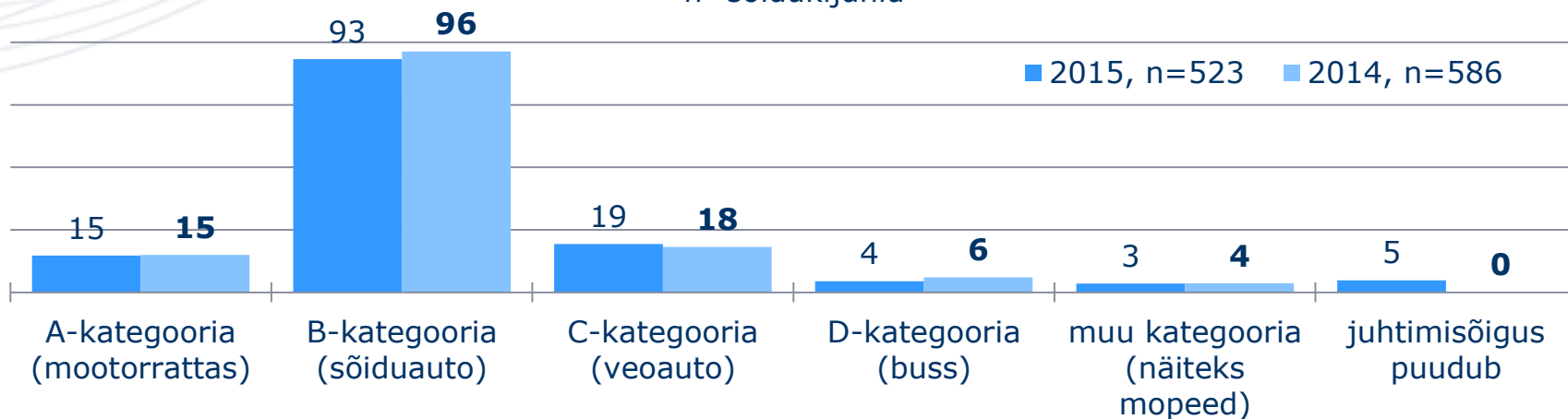

Kas Te olete viimase 12 kuu jooksul juhtinud mõnda mootorsõidukit?

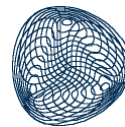
Mis kategooria mootorsõiduki juhtimisõigus Teil on?

n=sõidukijuhid

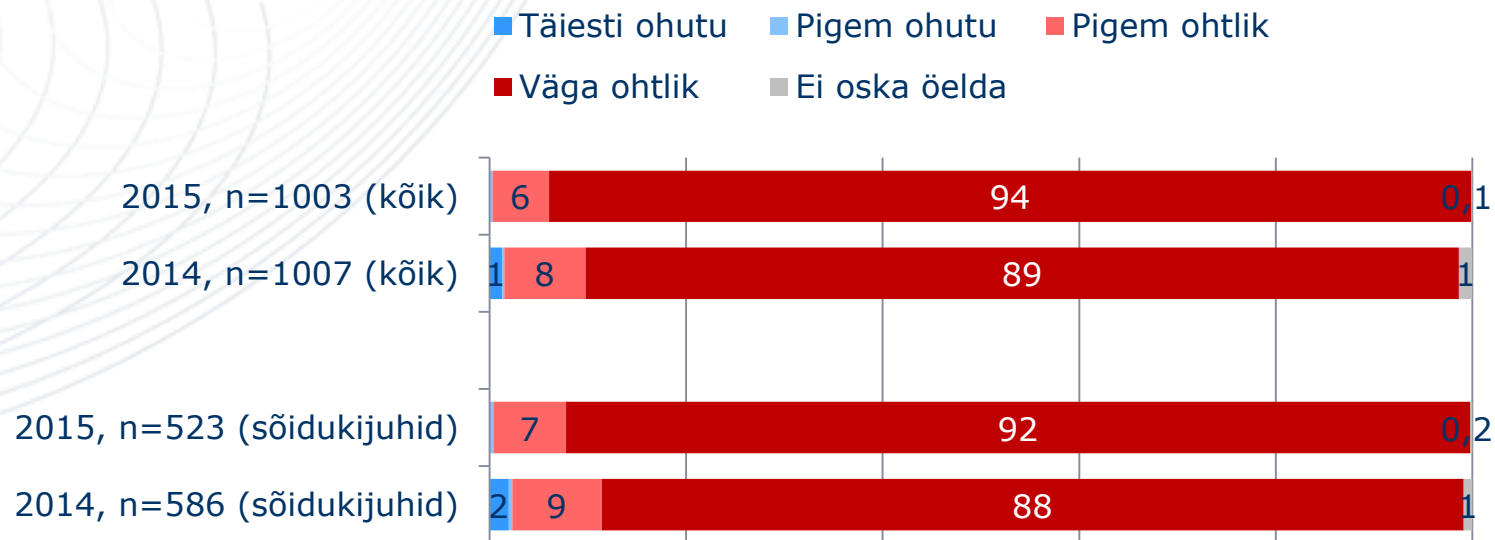

II Sõiduki juhtimine ning alkoholi ja narkootikumide tarbimise mõju sellele

Alko- ja narkojoobes sõiduki juhtimise ohtlikkus

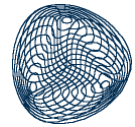

Kuidas Te hindate alko- ja narkojoobes sõiduki juhtimise ohtlikkust liikluses?

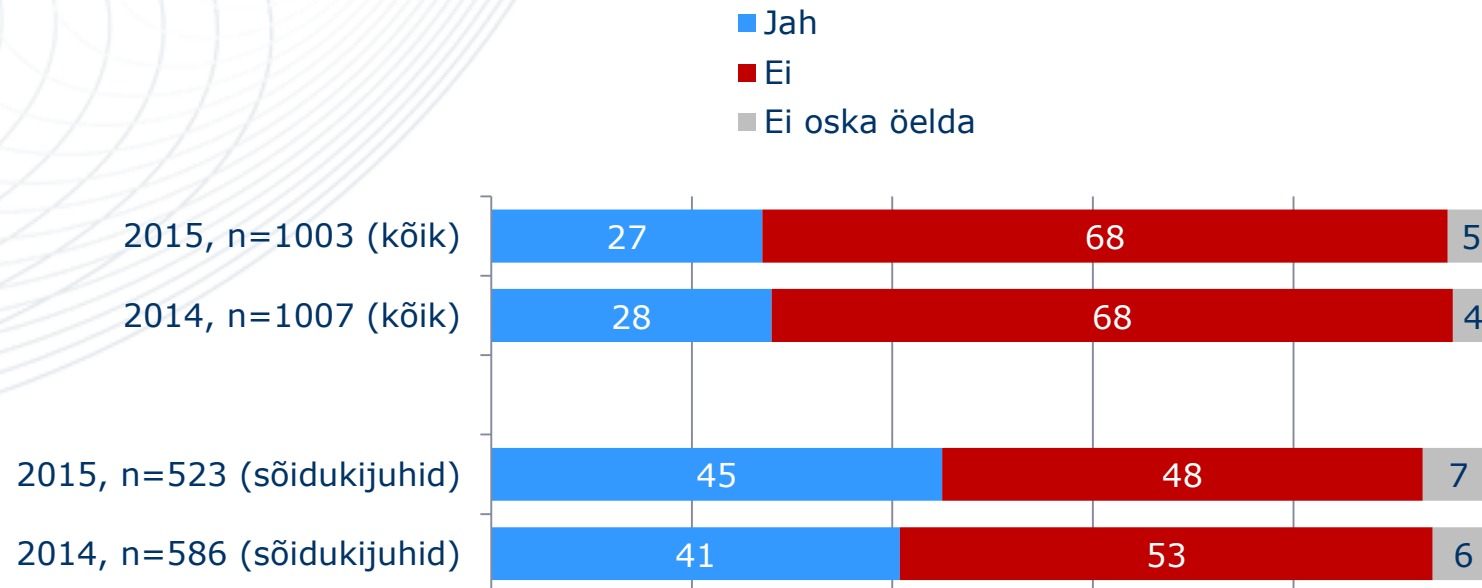

II Sõiduki juhtimine ning alkoholi ja narkootikumide tarbimise mõju sellele

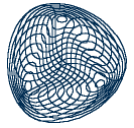
Koolituse läbimine teemal alkoholi ja narkootiliste ainete ohud liikluses

Kas Te olete läbinud koolituse, milles käsitleti alkoholi ja narkootiliste ainete ohtusid liikluses?

II Sõiduki juhtimine ning alkoholi ja narkootikumide tarbimise mõju sellele

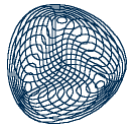

PÕHJUSED, MIKS JUHITAKSE SÕIDUKIT ALKO- VÕI NARKOJOOBES

- Vastajatel paluti nimetada, miks nende arvates juhitakse sõidukit alkoholi või narkojoobes. Kui eelmisel korral sarnase sisuga vastused rühmitati hiljem ühise nimetaja alla, siis seekord olid eeldatavad vastused küsitlejatele juba ette märgitud. Keskmiselt toodi välja 2,2 erinevat põhjust, vastamata jättis 2% (Slaid 19).
- **Peamiseks põhjuseks, miks juhitakse sõidukit alkoholi või narkojoobes, peab pea pool elanikkonnast hoolimatust, vastutustundetust, tagajärgedele mitte mõtlemist ja ohu mitte tajumist.** Vastava vastuse andsid sagedamini kõrgharidusega inimesed ja kõrgeimasse sissetulekugruppi kuulujad.
- Iga neljas vastaja arvas aga alko- ja narkojoobes sõiduki juhtimise põhjuseks olevat rumaluse, lolluse (sagedamini mitte-eestlased); kolmandik tõid välja, et põhjus peitub selles, et arvatakse, et vahele ei jääda ja midagi ei juhtu (sagedamini 15-24-aastased), sama paljud ka, et vastavaid aineid tarbides kaob inimestel ohutunne ja enesekontroll või tekib asjatu hulljulgus (sagedamini tallinlased).
- Muid vastuseid nimetas juba vähem kui kolmandik elanikkonnast.
- Taustaandmete vaatlemisel eristus olulisel määral veel, et alko- või narkojoobes sõiduki juhtimise põhjuseks pidasid sagedamini :
 - võimete ülehindamist 25-34-aastased;
 - suurustlemist, tahet lahe olla 15-24-aastased;
 - vajadust ühest kohast teise liikuda mehed, 15-24-aastased, eestlased ja maapiirkondade elanikud, samuti sõidukijuhid (26%).
- Sõidukijuhtimise õigusega elanike vastused ei erine muus osas oluliselt kogu elanikkonna vastustest.

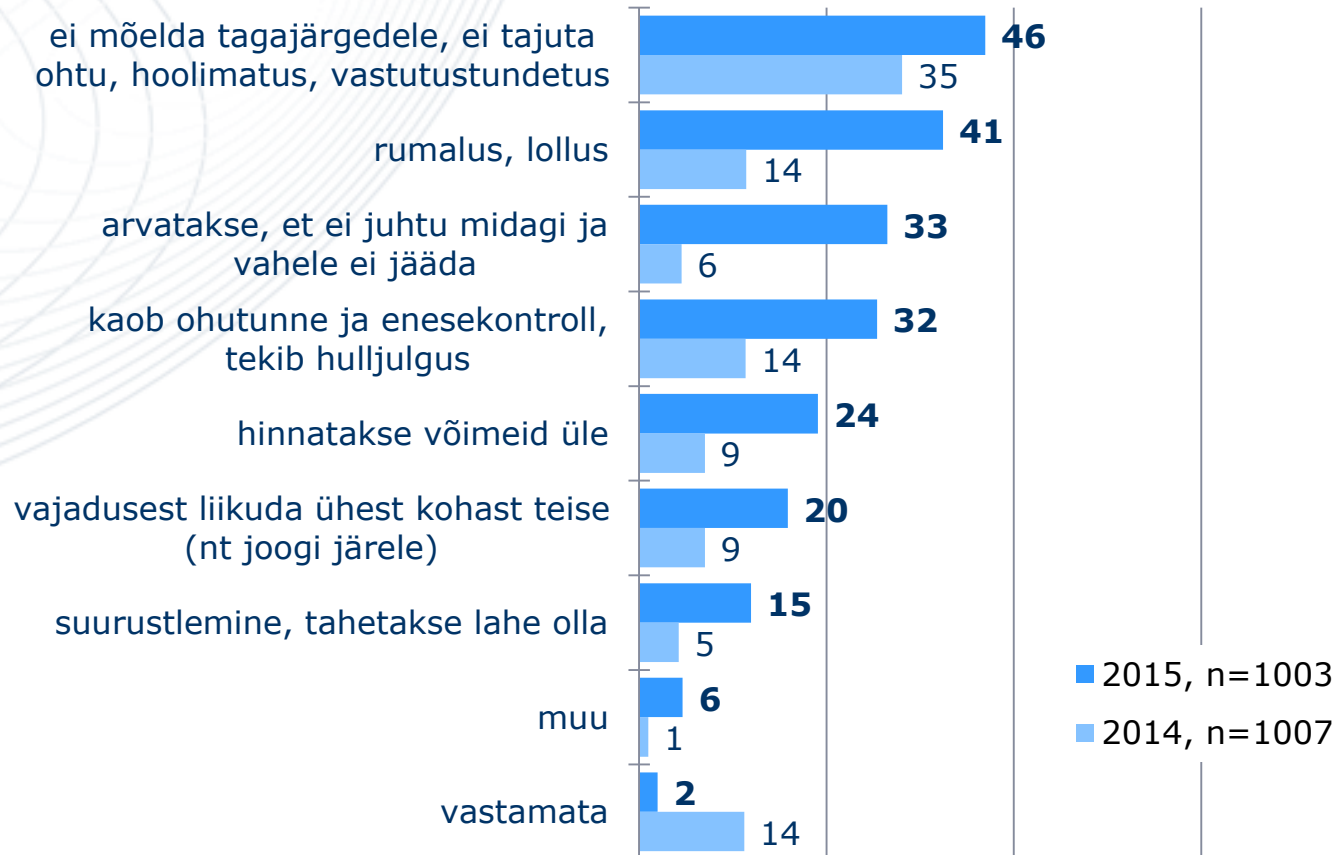
II Sõiduki juhtimine ning alkoholi ja narkootikumide tarbimise mõju sellele

Põhjused, miks juhitakse sõidukit alko- või narkojoobes

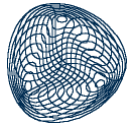

Miks Teie arvates juhitakse sõidukit alkoholi- ja narkojoobes?

n=kõik

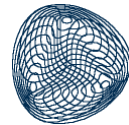
II Sõiduki juhtimine ning alkoholi ja narkootikumide tarbimise mõju sellele

ALKO- JA NARKOJOOBES JUHIGA SÕIDUKIS VIIBIMINE JA LIIKLUSÕNNETUSSE SATTUMINE

- **Sõidukis, mille juht on olnud alko- või narkojoobes, on viibinud viimase 12 kuu jooksul $7 \pm 1,5\%$ Eesti üle 14-aastasest elanikkonnast, so 95% tõenäosusega 56 – 91 tuhat elanikku**, sh on 3% viibinud joobes juhiga sõidukis korduvalt (Slaid 22).
- Sõidukis, mille juht on olnud alko- või narkojoobes, on viibinud sagedamini mehed ja 25-34-aastased.
- **Alko- või narkojoobes juhi süül on sattunud liiklusõnnetusse viimase 12 kuu jooksul $2 \pm 0,8\%$ elanikkonnast, so 95% tõenäosusega 11 - 30 tuhat elanikku**. 0,3% elanikkonnast on viimase 12 kuu jooksul sattunud joobes juhi süül liiklusõnnetusse korduvalt (Slaid 22).
- Taustaandmete lõikes statistiliselt olulisi erinevusi ei ilmnenud.

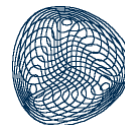
II Sõiduki juhtimine ning alkoholi ja narkootikumide tarbimise mõju sellele

ALKO- JA NARKOJOOBES SÕIDUKI JUHTIMINE JA LIIKLUSÕNNETUSSE SATTUMINE

- **Alkojoobes on juhtinud sõidukit viimase 12 kuu jooksul $7 \pm 2,2\%$, Eesti üle 14-aastastest viimase 12 kuu jooksul mootorsõidukit juhtinutest, s.o 95% tõenäosusega 29 -55 tuhat elanikku.** Pooled neist on juhtinud sõidukit alkoholi joobes enam kui ühel korral (Slaid 22).
- Alkojoobes on juhtinud sõidukit viimase 12 kuu jooksul sagedamini mehed ja 25-34-aastased; harvem seevastu naised, üle 35-49-aastased ja üle 75-aastased, mitte-eestlased ja kõrgharidusega inimesed (Slaid 23).
- **Narkojoobes on juhtinud sõidukit viimase 12 kuu jooksul $0,4 \pm 0,5\%$ Eesti üle 14-aastastest viimase 12 kuu jooksul mootorsõidukit juhtinutest, s.o 95% tõenäosusega kuni 5 000 elanikku.** Pooled neist on juhtinud sõidukit narkojoobes enam kui ühel korral (Slaid 22).
- **Alko- või narkojoobes on põhjustanud liiklusõnnetuse viimase 12 kuu jooksul $0,4 \pm 0,4\%$ Eesti üle 14-aastastest viimase 12 kuu jooksul mootorsõidukit juhtinutest, s.o 95% tõenäosusega kuni 5 500 elanikku.** Korduvalt pole neist liiklusõnnetust avstava aja jooksul põhjustanud keegi (Slaid 22).
- Narkojoobes sõidukit juhtinute ja alko- või narkojoobes liiklusõnnetuse põhjustanute sotsiaal-demograafiliste tunnuste väljatoomiseks on vastajate arvud liialt väikesed.

II Sõiduki juhtimine ning alkoholi ja narkootikumide tarbimise mõju sellele (möödunud 12 kuu jooksul)

VIIBINUD SÕIDUKIS, MIDA JUHTIS JOOBES JUHT,
n=1003 (kõik)

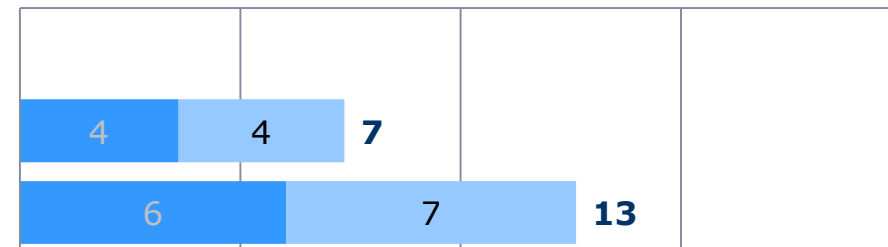
SATTUNUD LIIKLUSÕNNETUSSE JOOBES JUHI
SÜÜL, n=1003 (kõik)

JUHTINUD SÕIDUKIT ALKOJOOBES

2015, n=523 (sõidukijuhid)

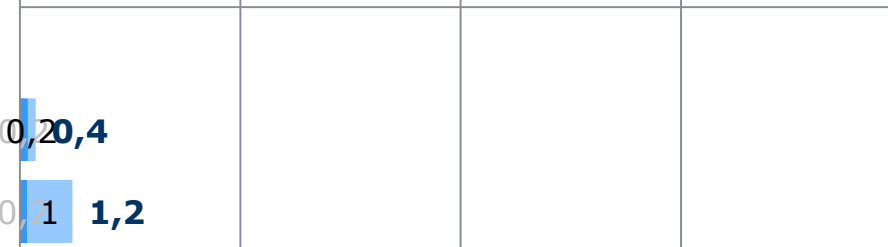
2014, n=586 (sõidukijuhid)

JUHTINUD SÕIDUKIT NARKOJOOBES

2015, n=523 (sõidukijuhid)

2014, n=586 (sõidukijuhid)

PÕHJUSTANUD JOOBES LIIKLUSÕNNETUSE

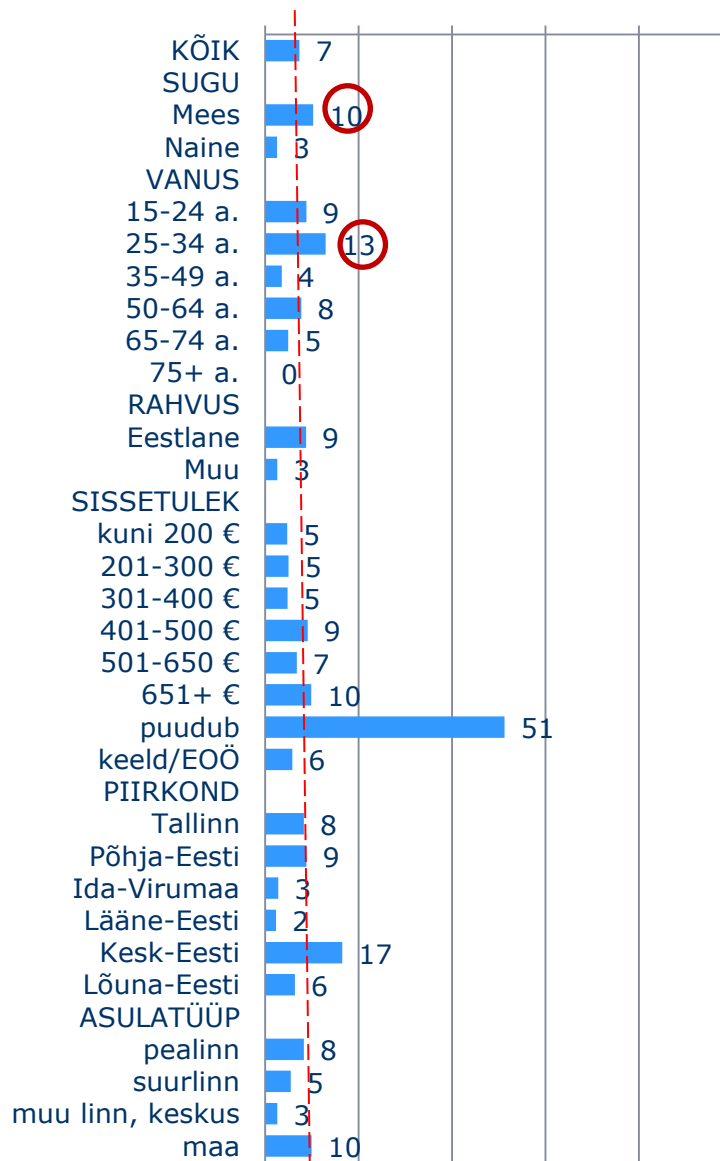
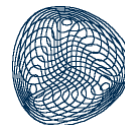
2015, n=523 (sõidukijuhid)

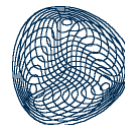
2014, n=586 (sõidukijuhid)

II Sõiduki juhtimine ning alkoholi ja narkootikumide tarbimise mõju sellele

Sõitnud alkoholi joobes

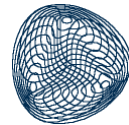

III

ALKO- JA NARKOJOOBES SÕIDUKIJUHTIDE TAKISTAMINE JA HINNANG KONTROLLILE

III Alkoholi ja narkojoobes sõidukijuhtide takistamine ja hinnang kontrollile

JOOBES JUHIST TEAVITAMINE POLITSEILE

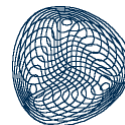
- **Alko- või narkojoobes juhist oleks valmis politseile teada andma 54% elanikkonnast tingimusteta, 23%-l on küll põhimõtteline valmisolek teavitamiseks, kuid nad jätaksid selle tegemata juhul, kui tegu oleks enda tuttavaga.** Joobes juhist ei annaks politseile teada 13% elanikest ja 9% ei tea, kuidas nad antud olukorras käituksid. Suhtumine pole aastaga oluliselt muutunud (Slaid 26).
- Joobes juhist annaks politseile teada sagedamini naised, 15-24-aastased, kõrgharidusega ja kõrgeimasse sissetulekugruppi kuulujad; ei annaks teada aga sagedamini mehed.
- Sõidukijuhid on teavitamise osas kokkuvõttes veidi aktiivsemad (+6%), teisalt on nende seas aga enam neid, kes oma tuttavast teada ei annaks.

JOOBES JUHI TAKISTAMINE

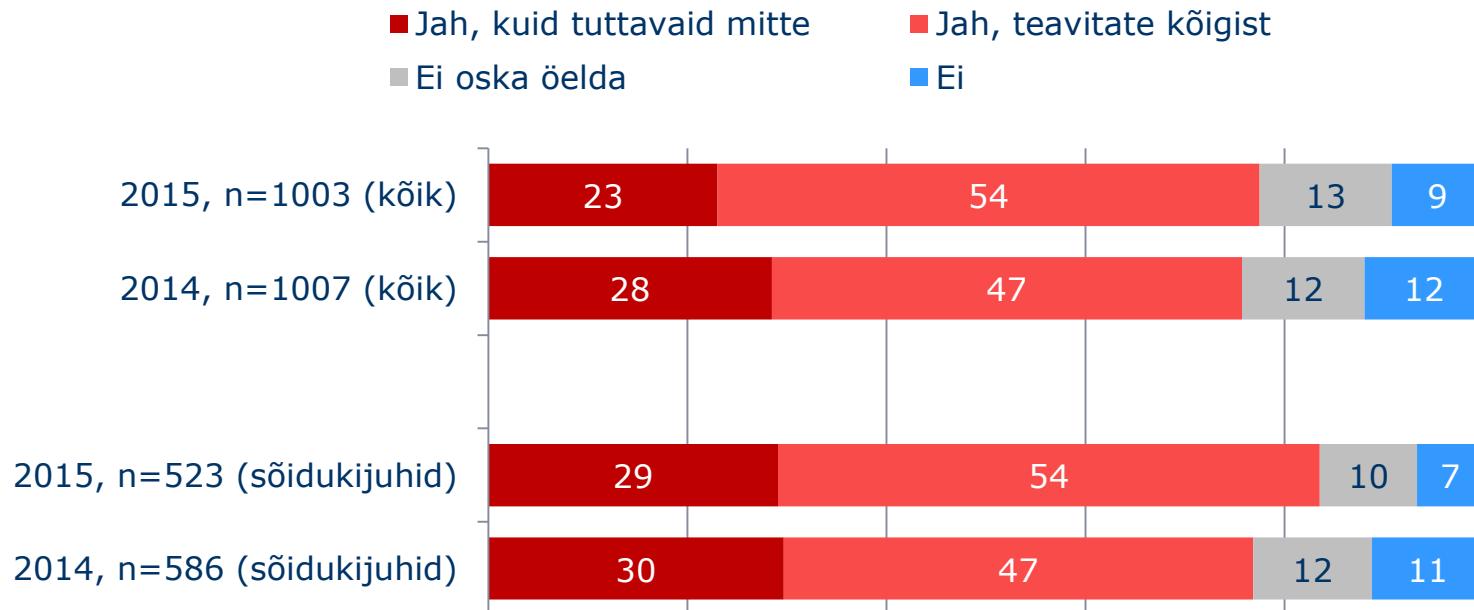
- Analoogne on elanikkonna jagunemine ka tõenäolise joobes juhi takistamise püüdluse osas – 57% püüaks takistada kõiki ja 23% vaid oma tuttavaid. Seega on **77% elanikkonnast valmis takistama joobes inimest sõiduki rooli minemast.** Takistada pole proovinud või vajadust olnud 14% elanikkonnast ja 6% ei soovinud vastata. Suhtumine pole aastaga oluliselt muutunud (Slaid 27).
- **Reaalselt on joobes juhti takistanud või püüdnud takistada 45% elanikkonnast** (Slaid 27).
- Sagedamini on takistanud või püüdnud takistada joobes inimest autorolli istuma 25-49-aastased, kõrgeimasse sissetulekugruppi kuulujad (üle 651 euro kuus pereliikme kohta) ja maapiirkonna elanikud, samuti mootorsõidukit juhtinud.

III Alkoholi ja narkojoobes sõidukijuhtide takistamine ja hinnang kontrollile

Joobes juhust teavitamine politseile

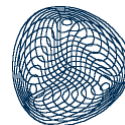

Kas Te olete nõus joobes juhust politseile teatama?

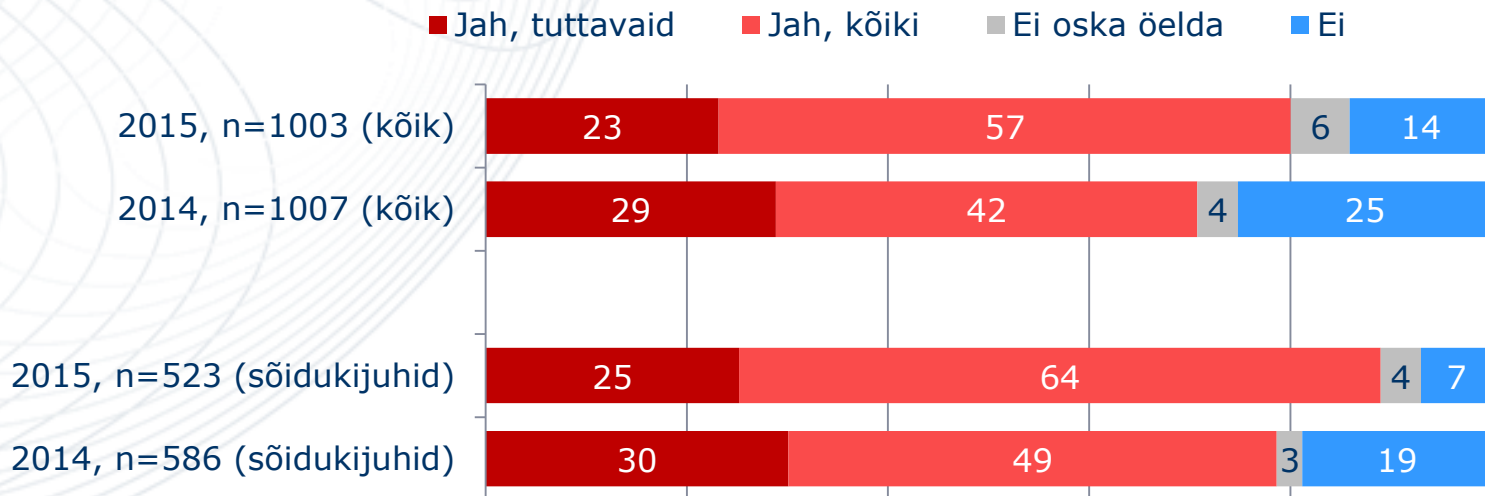

III Alkoholi ja narkojoobes sõidukijuhtide takistamine ja hinnang kontrollile

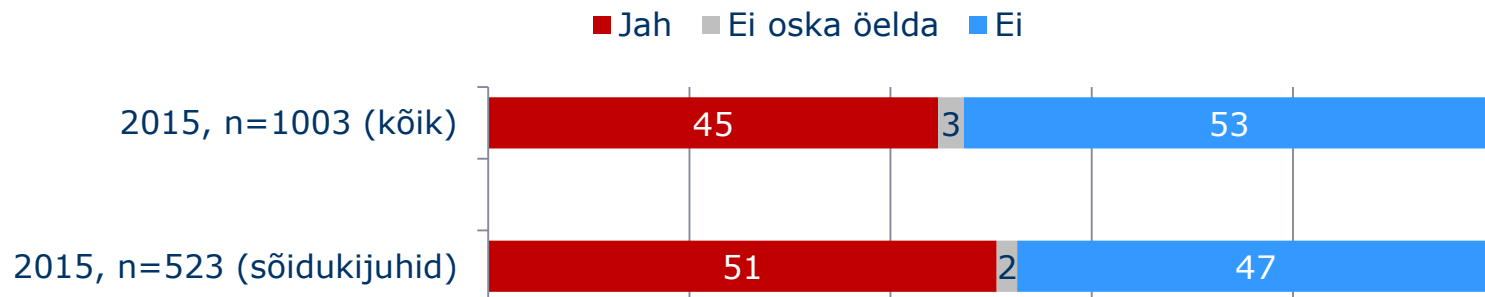
Joobes juhi takistamine

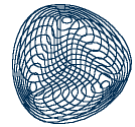
Kas Te püüaksite takistada inimest, kes soovib alko- või narkojoobes sõidukit juhtida?

Kas Te olete takistanud /püüdnud takistada inimest, kes soovib alko- või narkojoobes sõidukit juhtida?

III Alkoholi ja narkojoobes sõidukijuhtide takistamine ja hinnang kontrollile

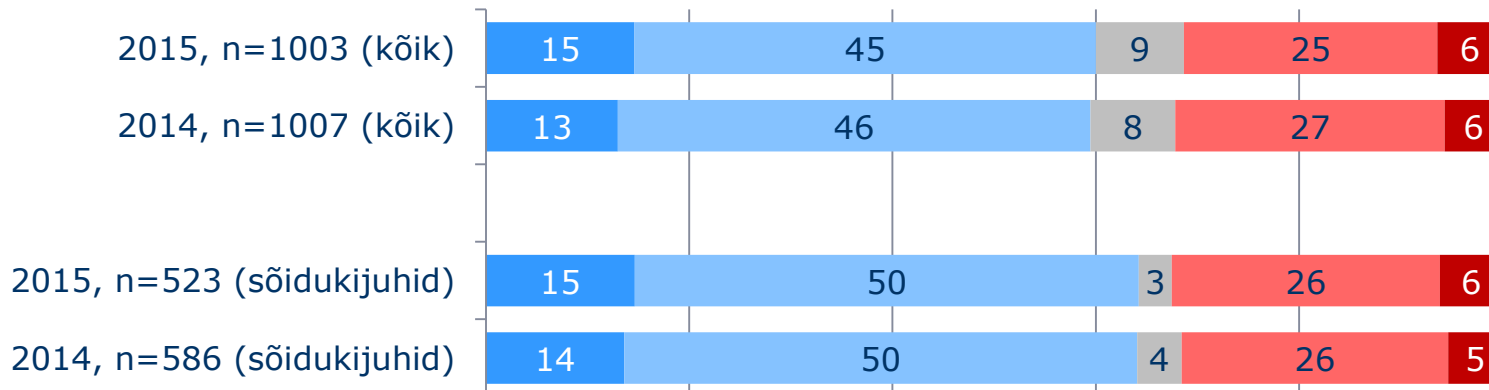

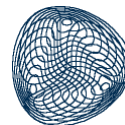
HINNANG POLITSEI- JA PIIRIVALVEAMETI POOLSELE JOOBES JUHTIDE KONTROLLI PIISAVUSELE

- **Politsei- ja Piirivalveameti tegevust alko- ja narkojoobes juhtide kontrollimisel liikluses peab 60% elanikkonnast piisavaks ja 31% ebapiisavaks. Kõige sagedamini peetakse Politsei- ja Piirivalveameti tegevust pigem piisavaks (45%).** Hinnangut ei osanud anda 9% vastajaist. Võrreldes eelmise aastaga pole olulist muutust toimunud (Slaid 28).
- Sõidukijuhtide hinnang Politsei- ja Piirivalveameti tegevusele joores juhtide kontrollimisel on veidi positiivsem kui elanikkonnas tervikuna (piisavaks pidajaid 4% enam).
- Politsei- ja Piirivalveameti tegevust joores juhtide kontrollimisel peavad piisavaks sagedamini Lõuna-Eesti elanikud.

Kuivõrd piisavalt kontrollib Politsei- ja Piirivalveamet Teie arvates alko- või narkojoobes juhtimist liikluses?

■ Täiesti piisavalt ■ Pigem piisavalt ■ Ei oska öelda
■ Pigem eba-piisavalt ■ Väga eba-piisavalt

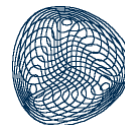
IV

KAMPAANIA

“Sõber ei lase purjus sõpra rooli”

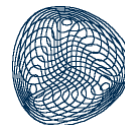
IV KAMPAANIA “Sõber ei lase purjus sõpra rooli”

SPONTAANNE KAMPAANIA MÄRKAMINE

- **Joobes juhtimise liiklusohutuskampaniat “Sõber ei lase purjus sõpra rooli!” arvas märganud olevat 80% elanikkonnast (spontaanne märkamine)**, sõiduki juhtimisõigusega elanikest arvas antud kampaniat näinud olevat 87%. Mõlemas sihtgrupis on märkajate osakaal aastaga tõusnud 6% ([Slaid 33](#)).
- Keskmisest enam arvasid seda kampaniat näinud olevat 15-49-aastased, eestlased, pigem kõrgemasse sissetulekugruppi kuulujad (üle 400 euro kuus pereliikme kohta kuus), piirkonniti Lääne-, Kesk- ja Lõuna-Eesti, samuti maapiirkondade elanikud ([Slaid 34](#)). Keskmisest vähem on kampania nägijaid üle 65-aastaste, mitte-eestlaste, piirkonniti Põhja-Eesti ja Ida-Virumaa elanike seas.
- Iga kampaniat märganud inimene märkas seda keskmiselt 2,1-s erinevas teabekanalisis ([Slaid 32](#)).
- Kampania märkamise peamiseks kanaliks peeti televisiooni (84%), sellele järgnesid juba oluliselt väiksema auditooriumiga väli-, raadio- ja internetireklaam (esimese kahe puhul märkamine oluliselt sagedamini võrreldes aasta taguse ajaga). Muudest teabekanalitest märkas kampaniat oli juba oluliselt väiksem osa elanikkonnast.
- Sõidukit juhtinud märkasid kampaniat veidi sagedamini raadiost (41%) ja internetist (33%), muudest kanalitest märkamine ei erinenud oluliselt koguelanikkonna omast.

IV KAMPAANIA "Sõber ei lase purjus sõpra rooli"

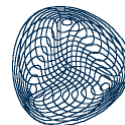

AIDATUD KAMPAANIA MÄRKAMINE

- Et mõista täpsemalt, kui paljudeni kampaania erinevates teabekanalites jõudis, esitati vastajatele konkreetseid kampaania elemente (heli- ja videoklipid, plakatid) ja uuriti, kas nad on neid näinud/kuulnud. Sellise nn **aidatud kujul kampaania märkajaid on 89% elanikkonnast**, samas ei võta see arvesse kõiki võimalikke kanaleid (nt trükimeedia jmt). Sõidukit juhtinute seas on aidatud kujul kampaania märkajaid 92% (Slaid 33).
- Sotsiaal-demograafiliste tunnuste osas olulisi erinevusi võrreldes kampaania nn spontaansete märkajatega ei ole, va see, et aidatud kujul on kampaaniat märganud keskmisest sagedamini ka suuremate linnade elanikud (Slaid 34).
- Aidatult on iga kampaaniat märganud inimene täheldanud seda keskmiselt 2,3-s erinevas kanalis, mis on enam kui spontaanse märkamise puhul (2,1).
- Ka aidatud märkamise puhul on antud kampaaniat nähtud kõige enam televisioonist, seejärel välireklaamina ning siis radio- ja internetireklaamina (Slaid 33). Kui televisiooni osatähtsus on nii spontaanse kui aidatud märkamise puhul üsna samal tasemel, siis ülejäänud kanalite puhul on need aidatud kujul kõrgemad.
- Kui kõikidest reklaamikanalitest on kampaaniat märganud keskmisest enam sõidukit juhtinud inimesed, siis (Slaid 35):
 - väli- kui ka internetireklaamist ka 15-34 aastased, rikkaimasse sissetulekugruppi kuulujad, lisaks välireklaamist ka tallinlased;
 - televisioonist kui ka raadiost veel eestlased, Kesk- ja Lõuna-Eesti elaniku, lisaks raadioreklaamist ka mehed ja televisioonis maapiirkondade elanikud;

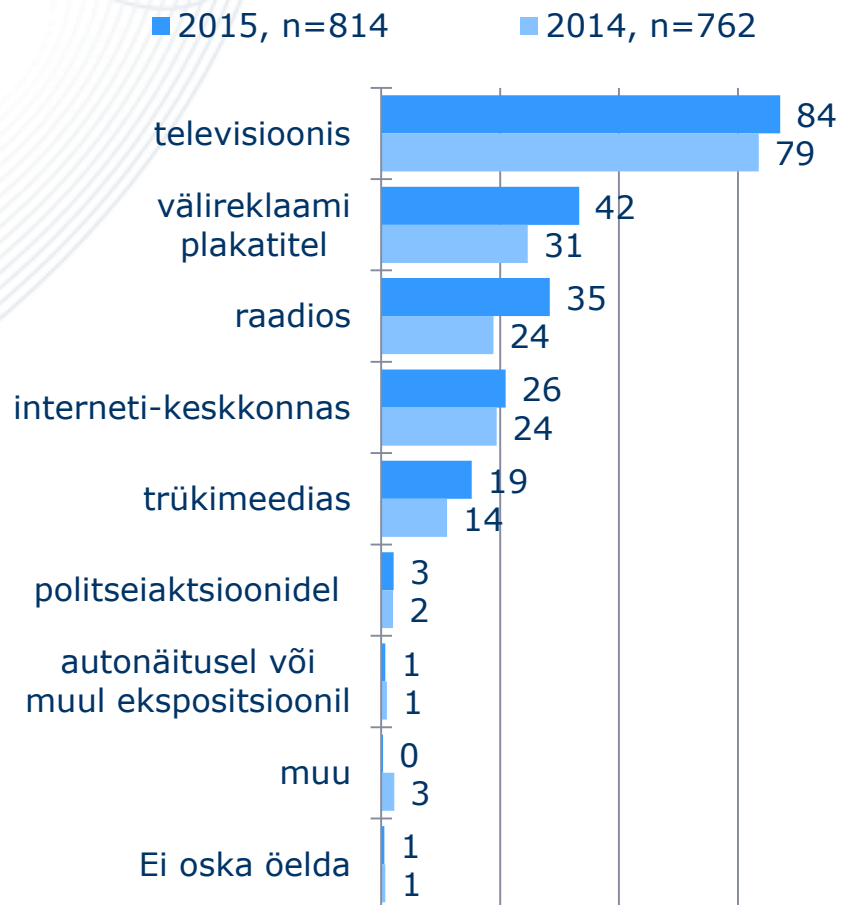
IV KAMPAANIA "Sõber ei lase purjus sõpra rooli"

Spontaanne kampaania märkamine erinevates kanalites

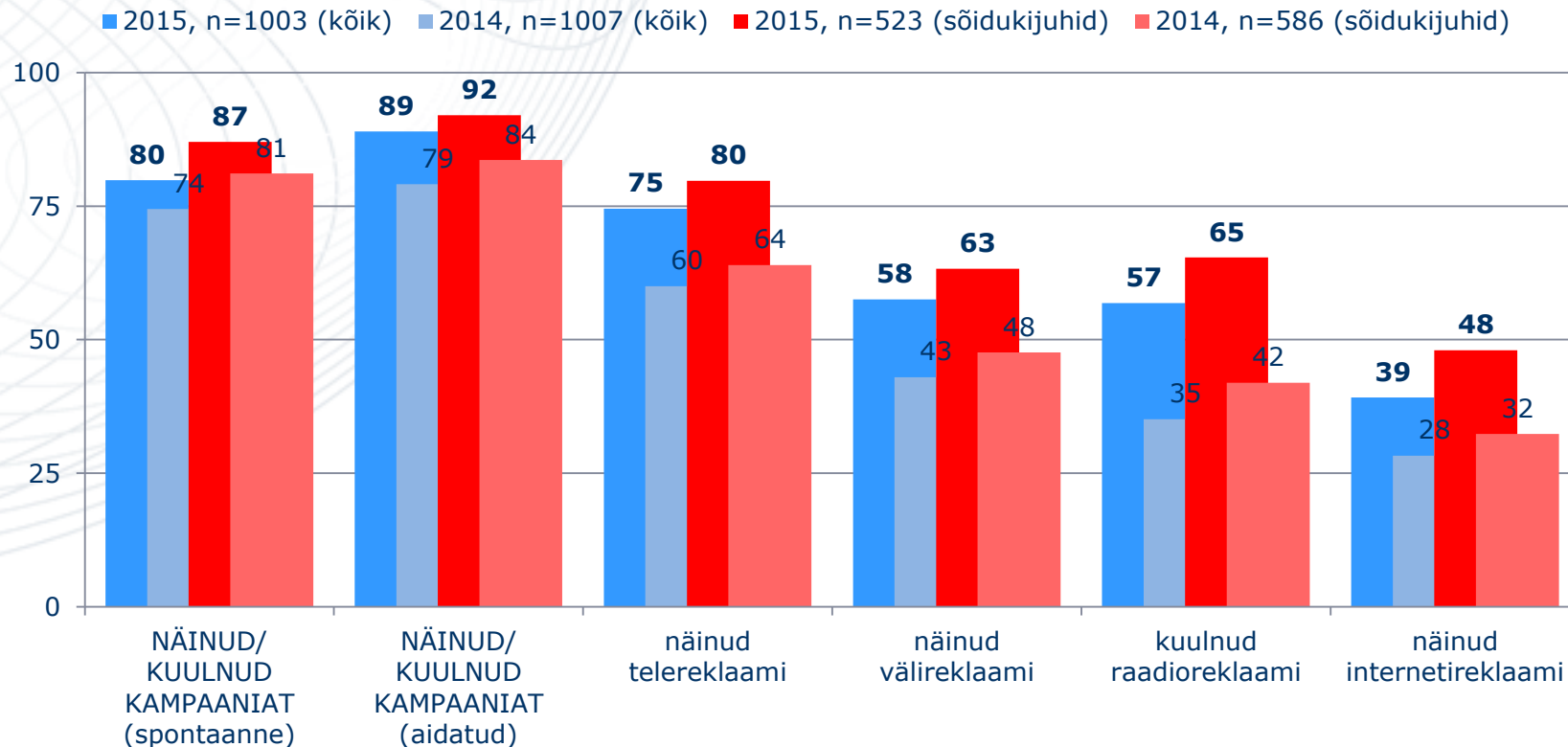
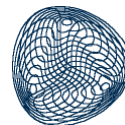
Kus Te seda kampaaniat märkasite?

n=märkanud kampaaniat

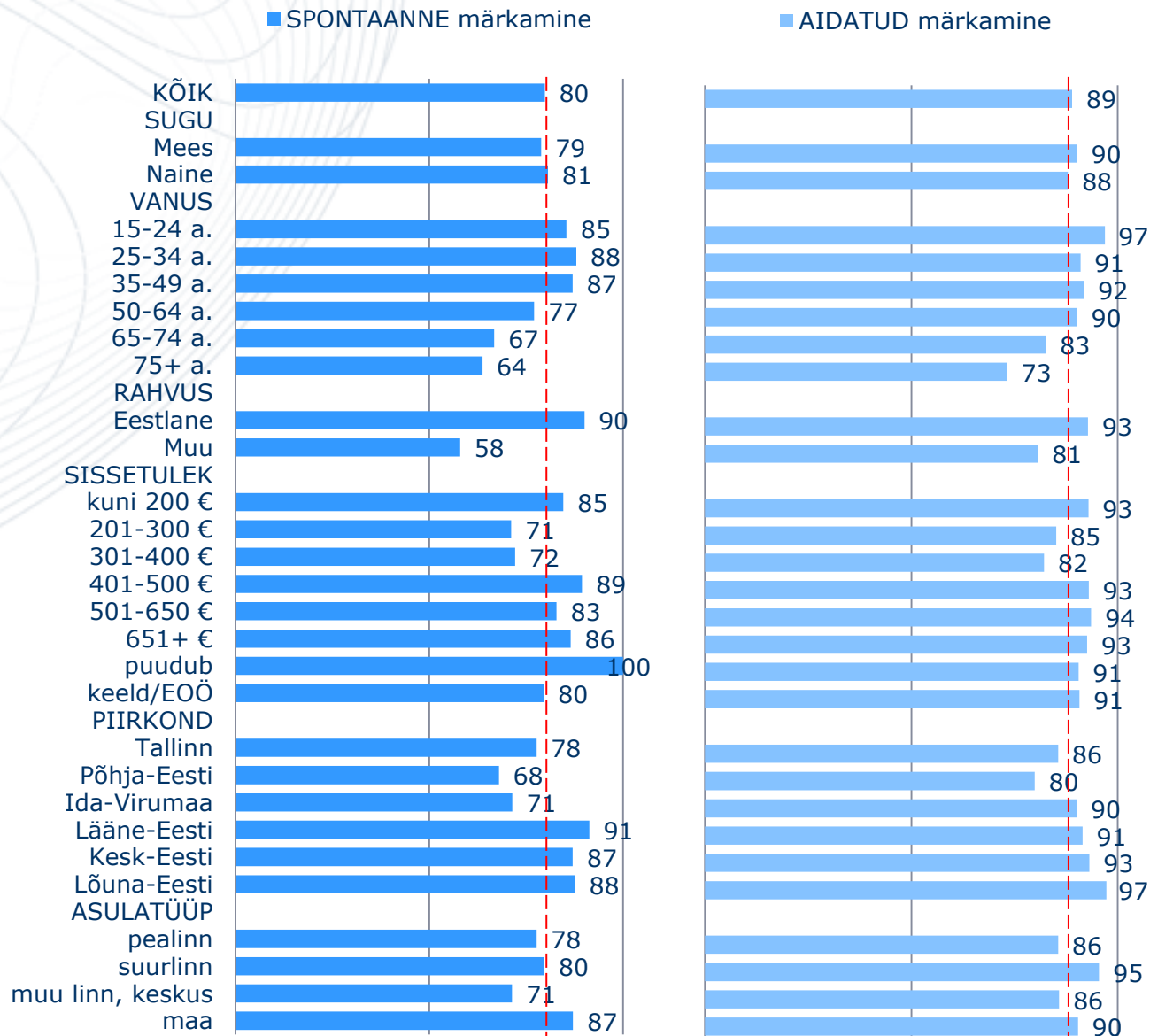
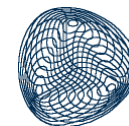
IV KAMPAANIA "Sõber ei lase purjus sõpra rooli"

Kampaania märkamine

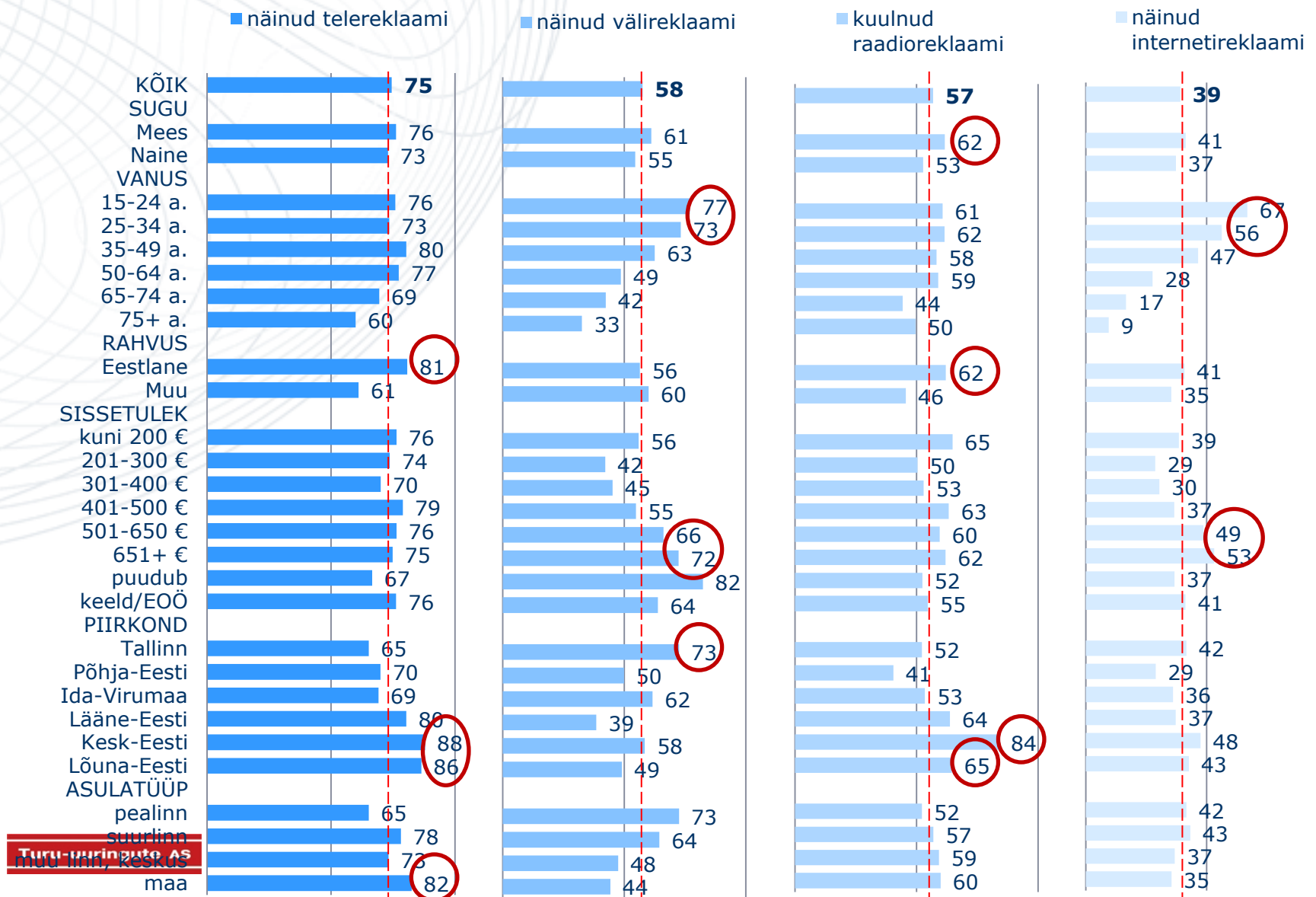
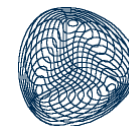
IV KAMPAANIA "Sõber ei lase purjus sõpra rooli"

Kampaania märkamine

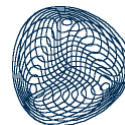

IV KAMPAANIA "Sõber ei lase purjus sõpra rooli"

Aidatud kampania märkamine erinevates kanalites

IV KAMPAANIA “Sõber ei lase purjus sõpra rooli”

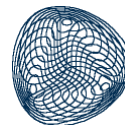

KAMPAANIA MÕJU

- **Joobes juhtimise liiklusohutuskampaniat “Sõber ei lase purjus sõpra rooli!” peeti 80% elanikkonna poolt positiivseks** – valdavalt peeti seda pigem positiivseks (49%). Kampania negatiivseks pidajaid peaaegu ei olnudki (2%), samas pea kümnendik ei uskunud, et kampanial üldse mingit mõju on, vastata ei osanud samuti kümnendik (Slaid 37). Aastaga on kampania mõju hakatud pidama veidi positiivsemaks.
- Võrreldes koguelanikkonnaga pidasid sõidukit juhtivad elanikud vastavat kampaniat sagedamini positiivseks (kindlasti ja pigem kokku +6% enam) ja harvemini ei osanud hinnangut anda (-3%).
- Kampania positiivsesse mõjusse usuvad sagedamini 15-34-aastased, Ida-Virumaa elanikud ja pigem kõrgemasse sissetulekugruppi kuulujad (üle 501 euro kuus pereliikme kohta). Seda, et kampanial mingit mõju pole, arvavad sagedamini Kesk-Eesti elanikud.

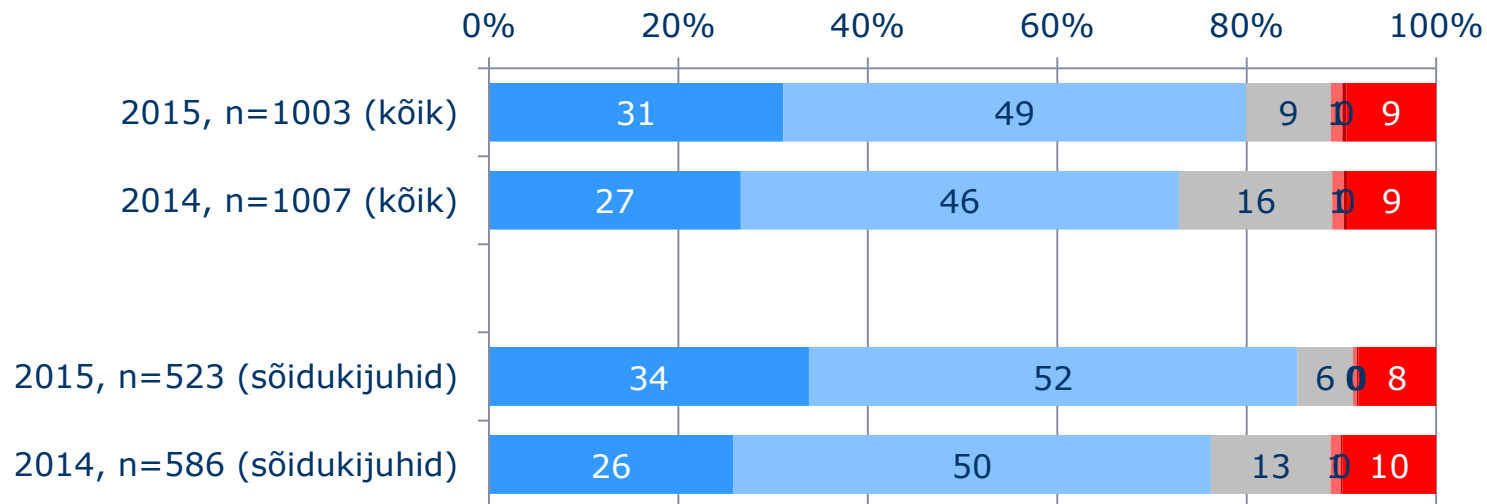
IV KAMPAANIA "Sõber ei lase purjus sõpra rooli"

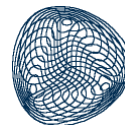
Kampaania mõju

Milline oli Teie hinnangul antud kampaania mõju?

- kindlasti positiivne
- pigem positiivne
- ei oska öelda
- pigem negatiivne
- kindlasti negatiivne
- mõju puudus

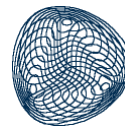

LISA I

ANKEET

1. Kas Te olete oma elus vähemalt korra tarbinud ... ? VÕIB MITU VASTUST!

- alkoholi JÄTKAKE K7
- narkootikumi JÄTKAKE K7
- ei ole tarbinud kumbagi JÄTKAKE K7
- Ei oska öelda JÄTKAKE K7

KÜSIMUSED 2-6 KÜSIDA, KUI ON TARBINUD ALKOHOOLI (K1=1)

2. Püüdke meenutada kui vanalt Te tarbisite esimest korda alkoholi?

_____ aastaselt
Ei oska öelda

4. Kui sageli Te olete viimase 12 kuu jooksul tavapäraselt alkoholi tarbinud?

- Peaaegu iga päev
- Vähemalt korra nädalas
- Vähemalt paar korda kuus
- Korra kuus või harvemini
- Ei ole tarbinud JÄTKAKE K7
- Ei oska öelda

K5 KÜSIDA MEESTELT:

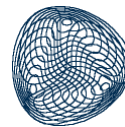
5. Kui 80 kg kaaluv noormees tarbib 30 minuti jooksul kolm 5%-se alkoholi sisaldusega pooleliitrist õlut, siis kui kõrge on tema vere alkoholisisaldus 30 minutit peale ölle joomise lõpetamist?

_____ promilli
Ei oska öelda

K6 KÜSIDA NAISTELT:

6. Kui 55 kg kaaluv naine tarbib 30 minuti jooksul kolm 5%-se alkoholi sisaldusega pooleliitrist siidrit, siis kui kõrge on tema vere alkoholisisaldus 30 minutit peale siidri joomise lõpetamist?

_____ promilli
Ei oska öelda

VASTAVAD KÕIK :

7. Miks Teie arvates alkoholi tarbitakse? SPONTAANNE, MITTE ETTE LUGEDA!

- Meeleolu/tuju tõstmiseks, pidustuste ja lõbutsemise osa, seltskond
- Lõõgastumiseks
- Murede, stressi leevendamiseks
- Traditsiooni täitmiseks
- Harjumuse, sõltuvus
- Igavusest, ajaveetmiseks
- Julgustuseks
- Lollusest, rumalusest
- Muu, **mis?** _____
- *Ei oska öelda*

8. Kas Te olete viimase 142 kuu jooksul juhtinud mõnda mootorsõidukit?

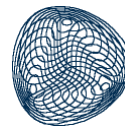
- Jah
- Ei JÄTKAKE K10
- *Ei oska öelda* JÄTKAKE K10

9. Mis kategooria mootorsõiduki juhtimisõigus Teil on? VÕIB MITU VASTUST!

- A – kategooria (mootorrattas)
- B – kategooria (sõiduauto)
- C – kategooria (veoauto)
- D – kategooria (buss)
- muu kategooria (näiteks mopeed)
- *Ei oska öelda*

10. Kas Te olete läbinud koolituse (näiteks autokoolis või eraldi kursusena), milles käsitleti alkoholi ja narkootilise või psühhotropse aine ohtusid liikluses?

- Jah
- Ei
- *Ei oska öelda*

11. Kuidas Te hindate alko- ja narkojoobes sõiduki juhtimise ohtlikkust liikluses?

- Täiesti ohutu
- Pigem ohutu
- Pigem ohtlik
- Väga ohtlik
- *Ei oska öelda*

12. Miks Teie arvates juhitakse sõidukit alko- või narkojoobes? SPONTAANNE, MITTE ETTE LUGEDA!

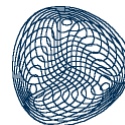
- Ei mõelda tagajärgedele, ei tajuta ohtu, hoolimatus, vastutustundetus
- Rumalus, lollus
- Kaob ohutunne ja enesekontroll, tekib hulljulgus
- Vajadusest liikuda ühest kohast teise (jooji järele)
- Hinnatakse võimeid üle
- Arvatakse, et ei juhtu midagi ja vahele ei jääda
- Suurstlemisest, tahetakse lahe olla
- Muu, mis? _____
- *Ei oska öelda*

13. Kui sageli Te olete viimase 12 kuu jooksul viibinud sõidukis, mida juhtis alko- või narkojoobes juht?

- Mitte kunagi
- Ühel korral
- Enam kui korra
- *Ei oska öelda*

14. Kui sageli Te olete viimase 12 kuu jooksul viibinud sõidukis, mis on sattunud liiklusõnnetusse alko- või narkojoobes juhi süül?

- Mitte kunagi
- Ühel korral
- Enam kui korra
- *Ei oska öelda*

K15 KÜSIDA, KUI ON TARBINUD ALKOHOLI JA JUHTINUD SÕIDUKIT VIIMASE 12 KUU JOOKSUL (K1=1 ja K8=1):

15. Kui sageli Te olete möödunud 12 kuu jooksul ise juhtinud sõidukit (s.h jalgratas, mopeed, mootorratas, auto vms) alkoholi jooles?

- **Mitte kordagi**
- **Ühel korral**
- **Enam kui korra**
- *Ei oska öelda*

K16 KÜSIDA, KUI ON TARBINUD NARKOOTIKUMI JA JUHTINUD SÕIDUKIT VIIMASE 12 KUU JOOKSUL (K1=2 ja K8=1):

16. Kui sageli Te olete möödunud 12 kuu jooksul ise juhtinud sõidukit narkootilise või psühhotropse aine mõju all (narkojoobes)?

- **Mitte kordagi** JÄTKAKE K18
- **Ühel korral**
- **Enam kui korra**
- *Ei oska öelda* JÄTKAKE K18

K17 KÜSIDA, KUI ON TARBINUD ALKOHOLI JA/VÕI NARKOOTIKUMI (K1=1 ja/või 2) ja ISE JUHTINUD SÕIDUKIT ALKO- VÕI NARKOJOOBES (K15 ja/või K16 = 2-4):

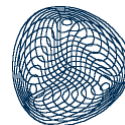
17. Kas Te olete möödunud 12 kuu jooksul ise alko- või narkojoobes põhjustanud liiklusõnnetuse?

- **Mitte kordagi**
- **Ühel korral**
- **Enam kui korra**
- *Ei oska öelda*

KÜSIDA KÕIGILT :

18. Kas Te olete nõus jooles juhust politseile teatama?

- **Ei**
- **Jah, kuid tuttavaid politseile üles ei anna**
- **Jah, teavitan kõigist**
- *Ei oska öelda*

19. Kas Te püüaksite takistada inimest, kes soovib alko- või narkojoobes sõidukit juhtida?

- Ei
- **Jah, olete takistaksite vaid tuttavaid**
- **Jah, olete takistaksite kõiki**
- *Ei oska öelda*

20. Kas Te olete takistanud või püüdnud takistada inimest, kes soovib alko- või narkojoobes sõidukit juhtida?

- Ei
- **Jah**
- *Ei oska öelda*

21. Kuivõrd piisavalt kontrollib Politsei- ja Piirivalveamet Teie arvates alko- või narkojoobes juhtimist liikluses?

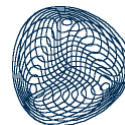
- **Täiesti piisavalt**
- **Pigem piisavalt**
- **Pigem ebapiisavalt**
- **Täiesti ebapiisavalt**
- *Ei oska öelda*

22. Kas Te olete näinud või kuulnud joobes juhtimise liiklusohutuskampaniat „Sõber ei lase purjus sõpra rooli!“?

- Jah
- Ei JÄTKAKE K24
- *Ei oska öelda* JÄTKAKE K24

23. Kus Te seda kampaniat märkasite? VÕIB MITU VASTUST!

- televisioonis
- raadios
- trükimeedias (ajalehtedes, ajakirjades)
- välireklaami plakatitel
- interneti-keskkonnas
- autonäitusel (messil) või muul ekspositsioonil
- politseiaktsioonidel
- muu, **kus?** _____
- *Ei oska öelda*

24. Kas Te olete näinud järgmist telereklaami?

- Jah
- Ei
- *Ei oska öelda*
- *Ei vaata televiisorit*

25. Kas Te olete kuulnud järgmist raadioreklaami?

- Jah
- Ei
- *Ei oska öelda*
- *Ei kuula raadiot*

26. Kas Te olete näinud järgmist välireklaami?

- Jah
- Ei
- *Ei oska öelda*
- *Ei liigu tänavatel*

27. Kas Te olete näinud järgmist internetireklaami?

- Jah
- Ei
- *Ei oska öelda*
- *Ei kasuta internetti*

28. Milline oli Teie hinnangul antud kampaania mõju?

- **kindlasti positiivne**
- **pigem positiivne**
- **pigem negatiivne**
- **kindlasti negatiivne**
- **kampanial ei olnud mõju**
- *Ei oska öelda*